

Джеджула В'ячеслав Васильович
д.е.н., доцент, професор кафедри
фінансів
Вінницький національний технічний
університет

ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Однією з найголовніших загроз сьогодення для підприємств є енергетична та економічна криза в державі. Вартість енергоресурсів постійно зростає і цей процес негативно впливає на собівартість продукції, прибуток підприємства та економічну безпеку в цілому [1-3]. Україна має один з найбільших потенціалів енергозбереження у світі, що свідчить про значні резерви енергозбереження на підприємствах. Підвищення енергоефективності виробництва продукції, перехід на альтернативні джерела енергії, потенціал яких в Україні значний (табл. 1), впровадження комплексу заходів енергозбереження на підприємстві дозволить зменшити витрати коштів на закупівлю енергоресурсів та направити їх на інші потреби підприємства.

Таблиця 1. Потенціал відновлювальних джерел енергії [4]

Напрями освоєння відновлювальних джерел енергії	Річний технічно-досяжний енергетичний потенціал	
	млрд. кВт×год	млн. т у. п.
Вітроенергетика	79,8	28,0
Сонячна енергетика, в тому числі	38,2	6,0
– електрична	5,7	2,0
– тепла	32,5	4,0
Мала гідроенергетика	8,6	3,0
Біоенергетика, в тому числі:	178	31,0
– електрична	27	10,3
– тепла	151	20,7
Геотермальна тепла енергетика	97,6	12,0
Енергетика доквілля	146,3	18,0
Загальні обсяги заміщення традиційних ПЕР	548,5	98,0

Реалізація державної політики енергозбереження дає відчутні результати. Так, у 2015 році споживання вугілля та природного газу підприємствами України зменшилось відповідно на 9,7 млн. т. і 8,2 млрд. м³ у порівнянні з 2014 роком [5, с. 108]. Впровадження

енергозбереження на підприємстві повинно відбуватися на науковій основі з дотриманням нормативних вимог. Передувати цьому процесу повинен енергетичний аудит, який дозволить виявити резерви енергозбереження підприємства та надати основні рекомендації щодо реалізації заходів з енергозбереження. У загальному випадку на підприємстві потрібно задіяти організаційно-економічний механізм енергозбереження [5, с. 278], що дозволить комплексно вирішити питання економіко-енергетичного обстеження, визначення потенціалу енергозбереження, економіко-математичного моделювання та впровадження економічно обґрунтованих заходів енергозбереження в межах наявного фінансового ресурсу.

Одним з основних критеріїв ефективності впровадження організаційно-економічного механізму є зменшення питомої енергоемності продукції (рис. 1) [6, с. 104]. Для підприємства, що випускає незначний асортимент продукції і має можливість диференціювати енергетичні потоки, будується графік питомого енергетичного споживання в залежності від обсягу виробництва продукції у натуральних одиницях.

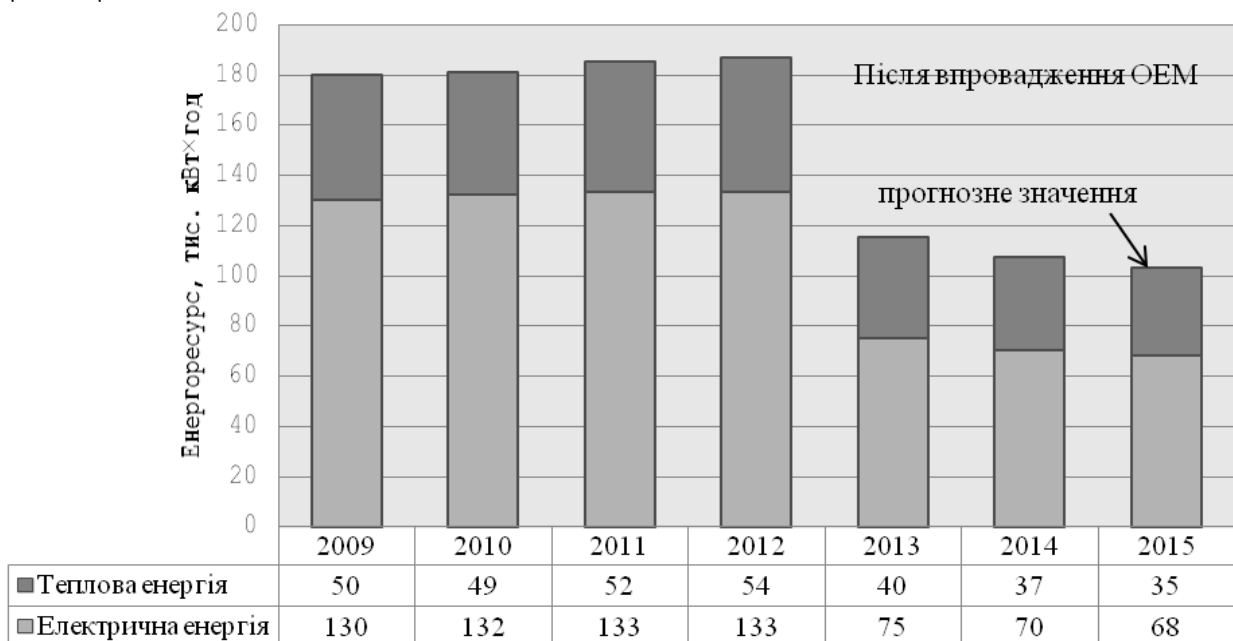

Рис. 1. Графіки питомого споживання енергоресурсів на виробництво продукції «Підприємство 1» до і після впровадження організаційно-економічного механізму енергозбереження промислових підприємств (розроблено автором).

Впровадження організаційно-економічного механізму енергозбереження має здійснюватись із врахуванням наявних фінансових планів, оскільки одним із результатів впровадження даного механізму має

стати підвищення рівня прибутковості, зниження рівня витрат. Фінансове планування сприяє розвитку підприємства та забезпечує відносно стабільне отримання бажаного рівня доходів та прибутку [7].

Отже, енергозбереження є важливою складовою економічної безпеки підприємства і потребує подальшого дослідження його практичне впровадження на вітчизняних промислових підприємствах.

Список використаної літератури

1. Амоша А. И. Экономические подходы к эффективному использованию энергетических ресурсов / А. И. Амоша, В. Г. Федоренко, Н. Г. Белопольский // Економіка та держава. – 2008. – № 1. – С. 4–7.
2. Акіншина О. В. Енергоаудит у системі енергоменеджменту підприємства / О. В. Акіншина, Л. І. Третьякова, О. М. Антоненко // Вісник національного університету «Львівська політехніка». Логістика. – 2012. – № 735. – С. 4–11.
3. Лір В. Е. Економічний механізм реалізації політики енергоефективності в Україні : моногр. / В. Е. Лір, У. Є. Письменна ; НАН України; Ін-т екон. та прогноз. – К., 2010. – 208 с.
4. Потенціал енергії відновлювальних джерел енергії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://naer.gov.ua/potencial-2>.
5. Україна у цифрах 2015. Статистичний збірник / За ред. І. М. Жук – К., Державна служба статистики України, 2016. – 239 с.
6. Джеджула В. В. Енергозбереження промислових підприємств: методологія формування, механізм управління : моногр. / В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 346 с.

Антоненко Валентина Миколаївна
к.е.н., доцент, доцент кафедри
обліку, фінансів та економічної
безпеки
*ДВНЗ "Донецький національний
технічний університет"*

ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Однією з найбільш актуальних проблем у теорії безпеки є розробка методів оцінки фінансової безпеки підприємств. Наука напрацювала такі підходи до її оцінки: індикаторний; ресурсно-функціональний; агрегатний, заснований на достатності обігових коштів; визначення ймовірності банкрутства; за критерієм «мінімум сукупного збитку, який завдається безпеці» [1]. Більшість дослідників цієї проблеми вважає, що оцінка фінансової безпеки підприємств потребує застосування індикаторного методу [2] чи ресурсно-функціонального за функціональними складовими (бюджетна, грошово-кредитна, валютна, банківська, інвестиційна, фондова, страхова) [3].

Дослідження вказаних методів виявило наявність логічно-об'єктивного зв'язку фінансового результату, якого досягає підприємство, із індикаторами безпеки (табл. 1) та з її функціональними складниками (табл. 2). У вказаних таблицях у перших їх стовпчиках подані найбільш відомі та поширені у науці показники та функціональні складники фінансової безпеки, а у других та третіх – механізм та результат впливу фінансового результату на рівень безпеки.

Для розуміння зв'язку безпеки підприємства і його фінансового результату доцільно звернутися до теорії криз, відповідно до якої у життєвому циклі кризи виділяються такі її види [4]: стратегічна криза, криза прибутковості і криза ліквідності. Розвиток кризи у часі відбувається так: підприємство спочатку припускається стратегічних помилок, які мають пролонговані наслідки та не мають явних симптомів, бо не видимі у поточному періоді. Але з часом, якщо такі стратегічні прорахунки не виправляються, вони починають негативно впливати на фінансовий результат підприємства у поточному періоді, зменшуючи прибуток, а потім – і формуючи збиток; фінансовий результат поточного періоду фіксується у фінансовій звітності, і це стає наочно видимим, тому